

KUŹNICA

SPRAWY NARODOWE SPOŁECZNE I KULTURALNE D W U T Y G O D N I K

Opiata pocztowa uiszczona gotówką

Cena egzempl. 30 gr

NR. 6 (52)

KATOWICE, 16-31 MARCA 1938 R.

ROK IV

PAWEŁ MUSIOŁ

O jedność ruchu narodowo-radykalnego

Rok temu mówiliśmy z tego miejsca o konieczności wspólnego frontu grup narodowo-radykalnych. Sprawa też porozumienia się wszystkich żywiołów, które, bez względu na nazwę, wyznają ideologię narodowo-radykalną, znajduje często miejsce na łamach „Kuźnicy”. Można powiedzieć, że najenergiczniej przemcy w tym kierunku.

BILANS ROKU.

Od tego czasu praca nad zmontowaniem grup narodowo-radykalnych we wspólny obóz posunęła się o duży łokć naprzód. Nastąpiło w wielkiej mierze wyrównanie różnic ideologicznych i programowych. Jednakowoż nie ludzimy się, by stare ugrupowania polityczne wyprowadziły Polskę na nową drogę historyczną. I jedność narodowa i wielkość i potęga Polski leży w tej coraz rosnącej sile politycznej, narodowo-radykalnej, tej sile, która, jakkolwiek jedynie jeszcze kilku strumieniami, owładnęła już umysłami wielkiej części narodu.

Ten wspólny język ideowy, — ta wspól. na postawa wobec tego co się dzieje w Polsce nakazują nam uczynić drugi krok: utworzyć wspólny front dla wspólnego działania. Szereg zjawisk z ostatnich miesięcy, jak wypowiedzi publicystów narodowo-radykalnych różnych grup, nawiazanie współpracy w terenie, świadczy, że już dojeżdżamy do tego kroku; że stać już wielu na przekreślenie drobnych antyjozmy, ambicji i na wyjście z grupowych opłotków. Żadają tego zresztą „doli”, — ten właśnie prosty człowiek, który nie może zrozumieć, dlaczego, mając wspólną ideologię czy różnicę się tylko w szczegółach, idzie się w pojedynkę. Przecież w jedności siła!

Bilans zatem procesu konsolidacyjnego ugrupowań narodowo-radykalnych przedstawia się dodatnio.

ISTOTNA KONSOLIDACJA

Ta dążność do scalenia wszystkich grup narodowo-radykalnych ma nie tylko wspólne z konsolidacją a la Ozon. Ozon pragnie skupić żywioły różnorodne pod względem ideowym, — deklaracja plk. Koca nie utrudnia tego w praktyce, chociaż jej treść winna była odstraszyć pewnych ludzi, — konsolidowanie się grup narodowo-radykalnych odbywa się na podstawie wspólności programowej i światopoglądowej. To jest różnica istotna, — Po tem nie chodzi nam o jakieś pakt, sojusze i gry polityczne między grupami, — także kombinacje dobre były w epoce liberalnego parlamentaryzmu — nam chodzi o stworzenie jednolitego ideowo i organizacyjnie obozu politycznego, zdolnego za

lat kilka przejąć odpowiedzialność za losy Polski. Rozmowy między grupami, porozumienia i współdziałanie uważamy więc tylko za pierwszy etap do tego celu.

Jest jeszcze jeden żywy czynnik, który naszej akcji konsolidacyjnej nadaje taki ton: otóż ruch narodowo-radykalny jest przede wszystkim ruchem politycznym pokolenia powojennego i młodzieży. To pokolenie i młodzież, wśród której nie trzeba już agitować za radykalnym neojacizmem, miało z tą ideologią różnię, — nie tkwią korzeniami w sporach o orientację polityczną przed wojną, w czasie czy też w pierwszych latach niepodległości (bo to jest już historia, tym się przyszłości nie zbuduje), więc mimo różnych oporów, mimo specyficznych wad natury polskiej, pragną stanąć w jednym szeregu i w niejednym wypadku stają.

Proces scalania się żywiołów narodowo-radykalnych musi przebiegać szybciej tempo. Domaga się tego jeszcze nasza sytuacja wewnętrzna i zewnętrzna. Nie trze-

ba jej analizować. W tym geopolitycznym położeniu, w jakim się Polska znajduje, winna była wyprzedzić sąsiadów w budowie nowoczesnych form swego narodowego i państwowego bytu. Tymczasem znów trzeba nam ich doganiać. Świadomość tej sytuacji winna zmiać jak wicher to wszystko, co jeszcze tamuje tę akcję.

WIERZYMY

Nie jesteśmy naiwni, wiemy, że to dopiero początek, — że obok czynników scalających działają odrośdkiwie ale optyzm, który dźwięczy w tym artykule, opiera się o realne fakty. Opiera się przede wszystkim o to zasadnicze zjawisko, jakie tkwi w nas wszystkich: o zdolność psychiczną do wyjścia gelba grupowego.

Ta świadomość konieczności jednej drogi i rosnąca wola wkroczenia na nią nie ma pełnych warunków organizacyjnych na dostateczne uwzeględnienie się. Nie ma bowiem legalnego obozu narodowo-radykalnego, — któryby skanalizował tę energię polityczną, dziś rozdrobnioną, w

jeden nurt, — ruch narodowo-radykalny dala dotąd w postaci grupek jawnych i pół-jawnych, pism, klubów itp. Ale i w tych warunkach jest możność manifestacji jedności i pole na współpracę. A jakże by to była wspaniała agitacja na rzecz Polski Narodowej i sursum corda wśród Polaków, gdyby to było wypospowywanie się grzebiów i podnoszenie głów, a jak z drugiej strony popoch w szeregach loksfrontu, gdyby to stawianie się w jeden front zaczęło dziać się głośno i widocznie dla wszystkich!

A przecież ta wizja w niedługim czasie musi się urzeczywistnić!

1) Jest natomiast paradoksalne zjawisko: władze nie zgadzają się na zalegalizowanie Obozu Narodowo-Radykalnego, ale ten Oboz działa i mimo tej poważnej trudności, jaką jest brak legalizacji, coraz bardziej rośnie. Czyż nie jest rzeczą najprostszą i i państwową zalegalizować ten ruch. Przecież nikt nie jest w stanie słumić go

ANSCHLUSS

Polkowiec Austrii przez Niemcy nie było dla nas niespodzianką, — naprzód kroczą i historię tworzą tylko narody zorganizowane i opierające się na jednej ideologii. Takimi narodami są dziś Niemcy i Włochy.

Tę politykę konsekwencji i wielkich sukcesów podziwiamy szczerze. Z historią i pianą na ustach mówią na to patrzeć jedynie ci, co swobodnie widzą przez żydowskie lub pseudodemokratyczne okulary. My powiadamy: N A R O D R M Z O R G A N I Z O W A N Y M I D Y N A M I C Z N Y M M U S I B Y C I B E D Z I E P O L S K A. M A M Y W I A R E I W O Ł E, B Y T A K S I E S T A Ł O.

„Podobój” Austrii otwiera drugi etap polityki hitlerowskich Niemiec: etap włączenia w granice Rzeszy ziem zamieszkałych przez Niemców. Po zająsachowaniu terytorialnym Austrii z Niemcami umozbne się akcja niemiecka w krajach sudeckich Czech

chostowacji, gdzie zresztą żywioł niemiecki już ideowo i organizacyjnie zjednoczył w partii Heimleina. — O tym, czy ta akcja wyda owoce i jakie owoce, musi zdecydować przede wszystkim Polska. CZECHOSŁOWACJA WINNA TO ZROZUMIEĆ!

* * *

Nad modrym Dunajem przepręła Francja. Właśnie Francja żyda Bluma i łowaczy. Przepręła francuski folkfrent. Thanka cwojności narodu francuskiego została przeżarta przez rządy „braci w fartuszałach”, — kłórzę już poraz drugi, w krótkim czasie na premiera. Francji wysadził marksistę — burżuja — żyda.

Naród francuski stracił sprez odz swojną drogę historyczną. Czy ją odnajdzie?

* * *

Ala politykę sukcesów, politykę tworzenia historii prowadzić może

tylko państwo oparte o wolny od obcych wpływów, zwarty ideowo naród. — Tymczasem jesteśmy dziś wewnętrznie skłócen i rozdarci. Za kulami naszego życia publicznego czają się zresztą suferzy i reżyserzy obcych ideologii i agentów.

Robi się wreszcie „demokratyczny”, choć się malpował Francja. Ciegoty parlamentarne Niedzialowskich i pięcioprymiotnikowości tych różnych wzorczych totalnów a dzisiejszych koniunkturalnych „demokratów” przesłankają Polsce perspektywę historyczną.

Może sobie legalnie działać komunistyczny żydowski Bund, może masonizujący Klub Demokratyczny, — nie może tylko mieć swojej organizacji nowy nacjonalizm polski: Ruch Narodowo-Radykalny. Czyż trzeba większego paradoksu? Ale to się musi skończyć!

* * *

Bedzie teraz ta cała banda folkfrentowa nawalonyła Polskę do stanięcia w obronie „wielkich demokracji Zachodu” i t. p. A przecież nie o to chodzi, gdzie Polska stoi, ale jak stoi. Ciagle się ja chce gdzieś postawić jak bezwolne narzędzie. POLSKA MUSI BYĆ SOBĄ. A sobą jedynie być może, gdy zruci, splucze z siebie cały ten jarmark marksistowski — masoński — żydowski.

Niech wreszcie Polacy podniosą grzybię i głowę i poparzą na świat własnymi oczyma. A wtedy wejże Wielkiej Polski, co nim wielu już pierd rozszadza, zaczenie się sławod ciałem.

ZAPROSZENIE DO PRZEDPŁATY

W najbliższym czasie ukazać się
DWA TONY POEZJI

1. Wilhelma Szewczyka p. t. „Hansy” (poemat)
2. Jana Baranowicza p. t. „Pieśń o jaworowym krzaku”.

Zbiorki będą wydane na dobrym papierze z oryginalnymi drzeworytami słynnego grafika Pawła Stelera.

Zapraszamy czytelników „Kuźnicy” do zgłaszania subskrypcji na powyższe wydawnictwa. Cena pojedynczego tomu w przedpłacie wynosi 1.70 zł. W sprzedaży tom kosztować będzie 3 — zł. Należność prosimy wpłacać na konto P. K. O. „Kuźnicy” Nr. 304-581. — w —
raznym podaniem celu wpłaty.

— Termin subskrypcji! mija dnia 15 kwietnia br. —

Naszym zdaniem

SPRAWA CHŁOPSKA.

Kongres Stronnictwa Ludowego wywołał w prasie niezwykle żywiołową polemikę. Temperament publicystów jak i ostry pogląd uspokajającego w wybieganie białe plamy na lamach pism chłopskich się na temat sprawy chłopskiej wypowiedzieli bardzo bezpośrednio. A szkoda, bo to sprawa ważna. Wiesz i chłop to fundament narodu i państwa. I te fundamenty znalazły się w sytuacji dla dobra Narodu wprost fatalnej. Zaostrzona w tych sprawach cenzura by najmniej do celu nie doprowadziła, przeciwnie zagniosła runę zalety nieograniczonego plastru, pod którym tylko zaropieje. Kiedy się popatrzy wstecz, to wprost zrozumiałe, że tak jak to się stało, że chłop, który taką gotowość wykazywał w tworzeniu pozytywnej pracy, w niedługim czasie przeszedł do strajku i zdecydowanej opozycji. Jest to poglębieniem obecnej dekompozycji naszego życia politycznego. Jeden z najpoważniejszych i najmocniejszych w terenie sielecznych obózów przeszedł do zdecydowanej opozycji. Oczywiście wszelkie aggrupowania opozycyjne chciałyby tu upieścić swoje pieczę. Uderzają w konkury J. P. S., J. Front Morges, chcą zmoutować nowe centrole czy jakisś prowocent. Chociaż jednak takim kombinacjom nie mogą być tego znaczenia co za czasów kontrowersji, inna jest przecież dzisiaj ordynacja wyborcza i tak wszelkimi sdy mogłoby dojść do władzy chyba w wypadku dobrowolnego ich dopuszczenia przez samą. Na to się jednak abytno nie zanosz wobec niemożności stworzenia jakiegś trwałej koalicji. Dobroby więc do uporczywej wojny terowej osłabiającej państwo od zewnątrz. Właściwie już i tak stoimy przed taką alternatywą skoro Stronnictwo Ludowe ustosunkowało się zdecydowanie negatywnie wobec rządu i samnej.

Pod tym względem stronnictwo jest jednolite, ale nie jest ono monolitem. Właściwie i ono podległo swojemu podziałowi rozróżniającemu partie, obozy i grupowania, narodowcy jak i sympatycy frontu ludowego. Jakaś duża część idzie dalej do stronnictwa? Nie ludziny już, za drogę to wyznaczy wyłącznie pan talarz i imni przywódcy. Doty będą party i w rezultacie, one w niewiadomą przyszłość rozstrząsają. Jedno jest pewne, jeżeli polityka gospodarcza, społeczna i administracyjna pójdą nadal po dotychczasowej drodze, polski chłop pchnięty być może w objęcia marksizmu. Ostatni strajk wykazał to bardzo nie bezpożycie wpływy czynników antypaństwowych. Samowolne oddziaływna promieni bynajmniej tych wpływów nie dozwolą, przeciwnie uczynią, gdyż, by władze, reprezentujące państwo, stały się dla chłopu zniewolą. I chociaż kongres nowych drog nie wytyczył, wyrażenie programu nie sprzeciwia, mnił mimo to wielkie znaczenie, wykluczając dużą zawartość i jednolitość w ustosunkowaniu się do obecnej sytuacji i wznoszący wpływ Stronnictwa Ludowego w Polsce. Wiele się zmieniło od czasu orzeczeń poświęcenia kopca Miłobą Pręża, chłopskiego bojownika o Polskę, w obecności maszarki Ryszarda Smigłego. Polon w sprawie premier skłonił przed sobą z kosa w rękę, ale tu kosa symbolizowała miła nie żywot i czynny Bartoszków i Prężów, ale łono i Szolów. Z chłopu polskiego w którym tkwi obłazyma pierwotna siła płynąca z ziemi, można wydobyć bezczemne skarby poświęcenia i pracy dla dolnej sprawy, skarby w wielkiej potrzebie za Kościuszką sprawą ujawnione. Ale w chłopie można rozpoznać buntowniczo nienawistkę Kościłki, Napierkiego czy Szeli. A Wiktor na kongresie mówił o doli chłopu, iż z oczu chłopskich wysejkają,

Można znamotrawić wielki porwy i zdusić zarzewie nienawistki, ale one tleć będą zawsze gotowe do wybuchu w sprzyjających im warunkach. Nie zapominamy, że w naszej historii wewnątrz-państwowa racja stanowiła przede wszystkim sprawą chłopu. Napiecie w polskim chłopie się wzmagają, ale nie przełożyło się jeszcze na żadną stronę. Jeżeli zniszczą warunki, w których to napiecie obróci się w stronę twórczej pracy dla narodu i państwa, będzie to wielkim, historycznym zwycięstwem Narodu nad sobą samym.

Tymczasem sprawa chłopska jest wciąż niedoceniana.

NA SZEROKIM ŚWIECIE.

Życie polityczne na arenie między-narodowej potęguje się, dowodząc o nieprzerwanych zmaganiach i głębokich przeobrażeniach, jakie zwykle zmagają nadejście nowej epoki. Czasu niska zadania ciężkie, wymagające wysiłku, organizacji i woli, by się nie poddać napórui ości. W światłach wielkiej strący światła społecznego, wszędzie nierzymy mrastanie nowych sił gotujących się do walki, od której się nikt nie uchyli.

Poza Europą Wschód i Ameryka stoją w obliczu nowych przemian. Japonia rozpoczęła systematycznie akcję organizowania pod swoim przewo-

dnictwem rasy żółtej. Na tej drodze niszczyć ona będzie wpływy rasy białej konsekwentnie z uporem i wytrwałością azjatyków. Rasa biała już rozpoczęła odwrot. Gdy pudy Szangchaj i Rankin runęli legenda waszełmocy białych, Odczuwają to nie tylko imperia, mające tam swoje koneksje, ale cała rasa biała. Oczywiście historia dla azjatyków leży się nie na lata, ani nawet dziesiątki lat, ale na wieki i proces, który się tam rozpoczął, ma też perspektywę.

Am Stanów Zjednoczonych pod pozorem apokryf kryzysu się głębokie przemiany. Już Roosevelt rozpoczął walkę z kapitalizmem. Chociaż walki te nie wygral, jednak podwyżał stanowisko kapitalu, Lewis będzie tym prawdziwie, który tą walkę doprowadzi dalej. Lewis jest o tyle w lepszej sytuacji, że rozporządza potężnymi związkami zawodowymi. Walka właściwie już się rozpoczęła, właściwy jej epilog dopiero się rozegra.

Hasła weszła w fazę całkowitej likwidacji hołszewików. Właściwie każda rewolucja powinna swoje dzieło, więc i ta nie ma wyjątku. I nie to jest tak wstrząsające, jak atmosfera i sposób tej likwidacji. Ta rewolucja doszła do stanu rozwydrzonego kanibalizmu. Straszna atmosfera moralna, w jakiej się odbywał ostatni pro-

ces moskiewski, dowodzi do jakich potwornych rezultatów doprowadzić może doktryna, nie oparta na żadnym prawie moralnym. Sowiecki regime, nie posiadający żadnego pionu moralnego, oparty na dosłowności, szpiegostwie, obłądym strachu i terrorze musi się zalać. Co przyjdzie na jego miejsce? Procesy dziejowe Rosji całkiem są niepodobne do innych i zakamianie się hołszewizmu bynajmniej nie świadczy, że z widowni zniknie Stalin z nową okcją potęgowalniczą. Przewodność Rosji nie może nam być obojętna. Może bowiem zaistnieć sytuacja, że Stalin, aby się uratować, będzie chciał wciągnąć proces rewolucyjny i wojenną, w którą pełnie odrastają głowę hydry opozycyjnej.

Państwa demokratyczne znalazły się w niespotykanym dotąd u nich impasie. Przez państwa bałtyckie przechodzi głęboki nurt przemian ustrojowych, zmierzających do ustroju autorytarnego. To samo na Bałkanach. Demokratyczna Anglia cofa się za wszystkich prawie pozycji. Chiny, Indie, Arabi, Egipt, Irlandia, wreszcie sprawa abisyńska — oto bilans powojennych lat. Wszędzie stracono życie, podważono autorytet, rozczulowano wróg. Eten ustąpił, lecz czy to wiele zmieni?

Francja znowu ma kryzys gabinetowy. Kodeks Pracy został uchwalony, tak pisał prasa, ale nie pisał, że tylko czasy (Gabinety) są tymczasem wywrócił się nie tylko na kodexie pracy. Chautemps chciał czegoś więcej, chciał pomócniem dla ujarzmania niekorporewanych dział dyktatorów Francji, przywódców związków zawodowych jak i kapitalu. Pacyfikacja się nie udała i Francja przetrwała od dłuższego już czasu głęboki kryzys ustrojowy. Sytuację wziął w ręce Blum. Co ten spec od spraw erytycznych może zrobić, dowodzi jego dotychczasowy dorobek, który trzeba było niszczyć, by ratować sytuację, przez szybki spadek franka na giełdach światowych. Po dwukrotności dewaluacji frank z takim trudem utrzymany na nowym dla świata pracy wybitnie niekorzystnym poziomie spada znowu. Blum w rezultacie przynosi gospodarstwu francuskiemu ruinę, dla świata pracy nie się nęde, a dla państwa chaos i rozstrój. Oto do czego prowadzi żydowski rząd. Gabinet Chautempsa obalił socjaliści, a ich przywódcą jest Blum. Socjaliści i Blum ponoszą odpowiedzialność za to, co dalej się będzie działo z Francją.

NIEMCY PRA.

Nie dziwne, że w takiej sytuacji Hitler się nie waha zbrojnie zająć Austrii. Kto mu się przeciwstawia, Francja bez rządu! Anglia, która na gwałt się doznaję, nauceza przez Mussoliniego. Austria jako państwo już nie istnieje. Na terenie między-narodowym tworzy się nowa sytuacja. Ciesielostważni sąkajęsi dotąd oparci w sobie, w Lidze Narodów, w masonerii znajdują się w położeniu nie do pozazdroszczenia. Nasza polityka zagraniczna, która weszła na drogę samodzielną, musi z tego wycofać się właściwe wnioski. Ale ważniejszym jest, by z faktu tego Narodu Polski wyciągnął wnioski. Musimy liczyć na samych siebie. Czy możemy liczyć w tym rozbiciu, w jakim się obecnie znajdujemy? Jedyne państwo oparte o zdyscyplinowany naród, prowadzone przez świadomych wielkich ludzi rząd może się oprzeć naporowi. W chwili, kiedy to piszemy, wojska niemieckie wkroczyły do Austrii, a Francja jest bez rządu. To mówi nam o sobie.

Skończyć trzeba z gierkami. Nie walno już dłużej dźbać ruchu narodowego, który niesie Polsce Wielkość.

Nowoczesny nacjonalizm polski

Coraz pełniejsza staje się świadomość w społeczeństwie, że Polska musi być przebudowana. Przebudowania w podstawach swego bytu narodowego, aby się stała narodem wielkim, jednolitym, samowolnym zdatnym do życia. Wymaga tego zresztą cała obecna, która zamaga jeden okres w historii świata, a otwierają nową. — W ten nowy trzeba wkroczyć w nowym rytmie.

Ta takie proste i oczywiste jak to, że dwa plus dwa daje cztery.

Jeżeli kruszeje i rozpadała się dotychczasowa podstawa życia społecznego, musi się je oprzeć na nowych. I zaburzoną musi przetrwać, jeżeli nie wszelki ruch polityczny, jeśli zażniest do istotnych i zasadniczych przemian dąży tylko do poprawek. Nie rozumiemy bowiem ducha czasu, nie rozumiemy jego potrzeb gruntownych przeobrażeń, jeżeli domaga się życia. — Nie dziwota, że wszystkie stare aggrupowania polityczne drępa w miejscu, skoro nie weni świeżego i dynamicznego nie wnoszą.

Ludzie i ruchy polityczne walcą w imię ideologii. Tworzą ideologię, nie być dale jedynie ideologia pełna. Ideologia pełna wmuje całość życia zbiorowego i daje jego doskonały obraz w przyszłości. Ideologia pełna nieść musi w sobie wartość nadrzędną w stosunku do wartości innych. Wtedy ideologia jest harmonijna, a wartości układają się hierarchicznie w zależności od swej wagi.

Taka pełna ideologia wypracowana jest dziś przez narodów — radykalny. Nie jest ona jeszcze wykończona w szczegółach, ale w swych zasadniczych zgrzebnych wystrzela harmonijnie w górę jak katedra gotycka. Zawiera w sobie obok wartości doczesnych wartości wieczną: człowieka, naród, Bóg — oto ich hierarchia. Człowiek znajduje pełnia rozumu w pracy dla wielkości narodu i poprzez nią przede wszystkim zbliża się do Boga. Tak z tego wynika, naród jest najwyższym dobrem doczesnym człowieka. Wzrząz sens życia i pracy człowieka dąży do wartości bezwzględnej, jaką jest Bóg.

Bo człowiek nie chce poprzestąć na dobrach doczesnych, — pragnie dobra, co trwa wiecznie.

Taka jest struktura nowoczesnego nacjonalizmu polskiego, jakie w postawach swych różna od np. hitlerowskiej, kopinawie którego znacząca mma różna pięknoty i ludzie z k. z. „frontu demokratycznego”. To, że najczystsza wartość witali nacjonalizmu polski w Boga, chrześni go od materializmu, do którego z konieczności brakuje każdy ruch polityczny, jeśli brakuje tych idealistycznych założeń.

★

Powiemy, że człowiek pełny rozwój znajduje w pracy nad wielkością narodu. Jednostka więc podporządkowana jest zbiorowości i ludzie z k. z. „frontu demokratycznego”. To, że najczystsza wartość witali nacjonalizmu polski w Boga, chrześni go od materializmu, do którego z konieczności brakuje każdy ruch polityczny, jeśli brakuje tych idealistycznych założeń.

Jeśli jesteś

przyjacielem pisma,
zapłać prenumeratę
i zjednaj mu prenu
meratorów!

Jeśli jesteś przyjacielem pisma, zapłać prenumeratę i zjednaj mu prenumeratorów!

1938 - rok 1938

W ostatnich dniach byliśmy my Polacy nieмыми świadkami historycznego wydarzenia: zbrojnego opamiętania Austrii, przez Austrię, Niemcy oraz triumfalnego wjazdu Hitlera do tego kraju. Hitler, w imieniu państwowej koncepcji ogólnonieemieckiej, naprawił wobec wszystkich Niemców błąd, który w roku 1866 popełnił kanclerz Prus, Oton Bismarck w imieniu koncepcji państwowej, ale pruskiej.

Cofnijmy się kilkadziesiąt lat wstecz.

Od roku 1862 zaczęła się rywalizacja między dwoma państwami niemieckimi: Austrią Habsburgów i Prusami Hohenzollernów. Wiedzieli, że do przeobrażenia w duchu centralistyczno-liberalnym nie tylko Austrii, ale i całych Niemiec. Te ostatnie miały być zjednoczone pod przewodnictwem Austrii a ukoronowaniem tego dzieła miało być stworzenie takiego państwa ogólnonieemieckiego. Ale akcja ta spotkała się z sprzeciwem Prus, wówczas już kierowanych przez Ottona Bismarcka. W roku 1862 odrzucił Prusy plan wspólnego obywatelstwa z Austrią. Taka sama odmowa spotkała Austrię w n. p. później w sprawie zwolnienia narodu księżąt nad reformy Związku Niemieckiego w Frankfurtu pod przewodnictwem cesarza Franciszka Józefa. Austria dążyła do odosobnienia Prus, ale ostatecznie suma została odosobniona przez arcybiskupa politykę najwzniejszego szlachu Hohenzollernów, Bismarcka. Wywnikliem tych zabiegów politycznych była narzucona Austrii wojna z dwóch frontów: od strony Prus i od strony Włoch. W walnej bitwie w stoczonych z armią pruską pod Sadową (3 lipca 1866), na morzu zaś admirał Togohoff zniszczył flotę włoską pod Lissą. Wojna w roku 1866 zakończyła się pokojem w Pradze. Austrii ustąpiła Włochom prowincję Wenecja, nie traciła natomiast nie ze swego stanu posiadania. Wzmianka jednak za to zrekła się na korzyść zwycięskich Prus swych praw do kilku księstw (m. in. Holzszyn) oraz wystąpiła z Związku Niemieckiego, zwołującą Prusom na jego nową organizację.

Austria weszła po pokoju praskim w okres nowego ustroju. Doszło do ugody z Węgry. Franciszek Józef ukończył się uroczystości na króla apostołskiego Węgier, a konstytucja z grudnia 1867 r. wprowadziła całą cesarską - królewską już monarchię na drogę ustroju dualistycznego oraz autonomizację dla krajów koronnych, w pierwszym rzędzie h. Galicji i Czech. Oddał znacząco życie Polaków w e. k. monarchii inaczej kształtowaną.

A Bismarck przeprowadził konsekwentnie przebudowę Związku Niemieckiego pod egidą Hohenzollernów według kwestii bytu i wielkości Prus, w czym jego już nie przeszkodziła Austria. Ukoronowaniem tego dzieła było zjednoczenie wszystkich krajów niemieckich (z wyjątkiem Austrii) i obywatelstwo króla (księcia) cesarzem niemieckim (nie Niemcem, aby nie dotykać drażliwego problemu suwerenności innych panujących niemieckich) w Wersalu dnia 18 stycznia 1871 r.

Dwa cesarstwa zaczęły od tego czasu żyć własnym życiem. Polityka zewnętrzna tych państw w miarę czasu stawała się wspólna, choć ich polityka wewnętrzna była biegunowo przeciwna. Wiedzieli dawał Polakom w swoim państwie szeroka autonomię ustroju, Berlin natomiast stosował wobec Polaków w swoim państwie coraz szerszą politykę ger-

manizacyjną i eksterminacyjną. Stał się on na każdym kroku niszczyć polskość i gnieść Polaków. A przeobrażenie idea w jej pruskiej polityce germanizacyjnej była idea bismarckowska, wypędzenia Polaków. Okres ten trwał aż do wybuchu wojny światowej, której ostateczny wynik miał zmienić kartę Europy.

Niemcy utracili w traktacie wersalskim szereg ziem niemieckich, a traktat państw sprzymierzonych i stowarzyszonych zawarty z małymi już Austrią w Saint-Germain potwierdził tylko fakt dokonany, jakim był rozbiór Monarchii Habsburgów. Na gruzach monarchii habsburskiej zostały się pomniejszone znaczenie Austrii i Węgry oraz kilka państw słowiańskich, a więc cała Czechosłowacja oraz terytoria wchodzące w skład: Polski, Jugosławii i Rumunii. Austria pozostała była groźną dla świata słowiańskiego. Groźnym pozostał jedynie Niemcy republikański i Niemcy hitlerowski, które w swojej bezwzględnej polityce germanizacyjnej kierowały się testamentem politycznym wielkiego elektora brandenburskiego i króla Fryderyka II (rabusia Europy) oraz duchem żelaznego kanclerza Ottona Bismarcka. Przed ewentualnymi nieposłuszeństwami ze strony Austrii (powrót Habsburgów do Wiednia, Anschluss z Rzeszą Niemiecką) trzech sukcesorów: Rumunii Czechosłowacji i Jugosławii, za bezpoczucie już byłt przez zawarcie t. zw. małej Ententy. Obronę słowiańszczyzny wobec Niemiec pozostawili to państwa Polse.

Tak oto siłkanoć przedstawia się sytuacja polityczna do roku 1933, to znaczy do czasu dojścia Hitlera do władzy. Nikt w Europie nie spodziewał się nigdy całkowitego spalenia tych postulatów, jakie sobie postawił Hitler w swojej książce „Mein Kampf”. A jednak zwycięstwo po kolei spełniając się. W swej żelaznej energii i woli zjednoczył Hitler wszystkich Niemców w Rzeszę i prawie wszystkich poza jej granicami. Bez trudu zdołał brutalnie zerwać z ważniejszymi klauzulami traktatu wersalskiego, prowadzić czynną służbę wojskową i rozbudować niemieckie siły zbrojne, zmilitaryzować Nadrenię, ocalić dla niemieczyny Za-

glebie Saary i t. d. i t. d. Granice wschodnie, ustalonych traktatem wersalskim oraz podzielenie, dokonany po plebiscycie górnośląskim, dozwolony nie próbował naruszyć. Ale kto wie, co jeszcze nie może być! Wówczas bada Niemcom!

Jednym z głównych punktów programu Hitlera było włączenie Austrii do Rzeszy z powrotem. I to stało się na przełomie 11 na 12 marca 1938 r. w sam dzień 12 marca 1938 r. mógł Führer, pełen woty i dynamiki, odbyć triumfalny wjazd do Austrii. Jak przed laty Otton Bismarck z punktu widzenia państwowo-pruskiego, zdołał na polu wielkiej bitwy Austrię usunąć z Rzeszy Niemiec przy obywatelstwie ówczesnej Europy, tak teraz jego kanclerz, Adolf Hitler, zdołał z powrotem wciągnąć Austrię do Rzeszy w myśl interesów już nie Prus, ale ogólnonieemieckich, bez jednego wystrzału karabinowego, ale przy ogólnym zainteresowaniu całego świata. W roku 1866 była Austria zaważana i obcą ówczesnemu kanclerzowi — junkrowi pruskiemu, ale za to w roku 1938 mógł jeden z jego następców w urzędzie kanclerskim cieszyć się z powrotem Austrii do Rzeszy, choć przecież jest ona jej ojczyzną, a zresztą, przyłączenie Austrii do Rzeszy leży przecież w interesie całej wojacującej niemieczyny.

Zostawmy jednak sentymenty na boku i zapytajmy się, co to wszystko znaczy i co Europa zrobiła dla swego ocienienia, względnie, co uczyni! Europa jeszcze pokazuje Niemcom, co znaczy jej siła. Ma Ligę Narodów, pakti rozbrojenia, pakti nieagresji, pakti wzajemnego bezpieczeństwa zbiorowego lub indywidualnego, ma sankcje i inne moralności!

Niestety! Europa jest rozbita i skłócona. Pożera ją białczy komunizm i socjalizm, niszczą ją doktryny pseudowolnościowe i nieludomokratyczne. Gubi ją walka klas i wszelakiego rodzaju egoizmy. Wszędzie pełno oszustw, zakłamaniów, zginiłymi moralne. Poza pięknymi słowami i frazesami kryje się bezdenne pustka. Wszelkie konferencje, zjazdy różnych wykrakowanych i wyorderowanych państw niszczą dobrobyt obywateli, gdyż są bardzo kosztowne. W tym wszystkim panowie z pod znaku róż-

nych idei liberalistycznych i ultraliberalistycznych ukiwają swoją stałość i niecnotę i na każdym kroku powodują się zaskoczyć przez państwa jemu, które wyciąga, czego chcą i dokąd chcą. Po tym, tylu innych zekony się znowu ze sobą grupami dwóch państw narodowych, a generalnie wital na granicy austriackiej w nadzwyczajny czynności słowne przedstawicieli wkraczającej do Austrii armii niemieckiej. Na jednym odcinku armii przedstawiciele dwóch narodów widać są serdeczni, a na innym odcinku przedstawiciele dwóch narodów (już nie tych samych) szepczą do siebie szept i silniejszy obdarta już szlachecko pogroźkami. Mam tu na myśli grupę czesko-słowacką, na granicy polsko-czechosłowackiej nie potrzebujemy się chwiliwo troszczyć. Połączenie Austrii z Rzeszą Niemiecką jest już faktem dokonanym w takiej lub owakiej formie. A po tym fakcie przyjdą inne. Czechosłowacja została wzięta w mocne klucze. Od zewnątrz grzeje ją robak komunizmu i rydenta niemiecka przygryzliwym wspanię: a Polaków, krusztów Podkarpackich i Słowaków z Czechami z własnej winy tych samych Czechów. Powiadają, że Masaryk zbudował państwo czesko-słowackie, ale nie potrafił temu państwu zapobiec byt. Jest to gorzka prawda. Ze Słowakami obchodzi się Czechy bardzo źle, tak, że można się spodziewać, że w obecnej sytuacji mogą, sprzymierzając z Niemcami Węgry w każdą chwilę z powrotem zabrać ten kraj. Niemców żyje w Czechach również kilka dobrych milionów, którym obecnie tak dzielnie prowadzi Heinlein i lada dzień można się spodziewać, że ten „Partei-genosse”, wzorując się na Sygas Inquirore, zawezwie również odizolować niemieckie. Z tego do swoich gnów, celami utrzecia i porządku i bezpieczeństwa. A tutaj postąpił Czech z Polakami! Wprost! hamieł! W imię „bractwa” i „kultury” walczył z Polakami, dla zysków materialnych zagarnął przy poprościu Francji, Żydów i innych czynników niemieczynowych większą część Śląska Cieszyńskiego i wydal ludność jego na łup bezwzględnej, nieroztropnej czechizacji. W razie potrzeby nie pomoże Czechosłowacji ani Rosja sowiecka ani Francja, która w chwilach przełomowych dla Europy — była pozbawiona rządów i próbie utworzenia gabinetu jednolitej narodowej powierzyła Żydom Leonowi Blumowi. Nie alegalności, że po Austrii przyjdzie kolej na Czechy, a przynajmniej na jej terytory, zamieszkałą przez Niemców, którzy dziś już otwarcie podlegają ochronie Rzeszy. Na kogo jedynie mogłaby Czechosłowacja liczyć na wypadek naruszenia jej granic przez czynniki niemieckie, to tylko na Polskę. Ale dopóki Czesi nie naprawią krzywd wyrządzonych Polsce, dopóki nie potraktują Polaków w Czechosłowacji jako ludzi, dopóki nie zwolnią Polskę z obywatelstwa i nie będą mogli liczyć na jakikolwiek pomoc ze strony polskiej!

A szkoda! Bo właśnie Czesi i Polacy powinni razem iść, bo ich wspólne wrogiem jest od wieków Niemiec! Może odpowiednie czynniki czeskie w Pradze zrewidują swój pogląd odnośnie kwestii cieszyńskiej? A jeżeli nie! Wtedy niechaj Polska strzeże swoich granic i pilnuje swoich interesów, szczególnie na Pomorzu i na Śląsku, bo po szczątkach Austrii, po Czechach mogą Niemcy pierwszego lepszego dnia zapuknąć do naszych granic zachodnich. Szarej! Czesi nie helizmy nie mogą nigdy wyzwołać, a wszelkie polsko-niemieckie porozumienie, deklaracje, wizyty etc. walną rozprawy i tylko odnaczają. Cynant consules...

Fr. Szymczek.

„Dokumenty chwili”

Dostała się do naszych rąk broszurka pod powyższym tytułem, wydana nakładem wydawnictwa „Nowego Dziennika”, która żydzi kolportują wśród inteligencji polskiej. Jest to zbiór dokumentów i artykułów wybitnych osobistości o kwestii żydowskiej i o ghecie lawkowym. „Niniejszy zbiór, jak pisał we słowie wstępnym, - zawiera najszersze warstwy inteligencji polskiej z opinia czołowych przedstawicieli duchowieństwa katolickiego oraz wybitnych Polaków w tej kwestii, i znajduje niechybnie należyty odzew”.

O to że sprytny żydek chodzi: więc umieszczają po kilka zdań z różnych artykułów pisarzy katolickich, w całosci oczywiście oświadczenie prof. Michałowicza i wyjątki z jego przemówienia na posiedzeniu Państwowego Rady Oświecenia Publicznego; ogłaszają oświadczenie 60 profesorów uniwersytetów polskich, list prof. Ganzyca i rektora Kułyńskiego, protest kilku profesorów lwowskich i apel „Polskiego Stowarzyszenia Kobiet z Wyższym Wykształceniem” we Lwowie. W ten sposób żydzi chcą wywołać wrażenie, że opinia katolicka i świat naukowy wystąpił przeciwko ghetu i stanął w obronie żydów. Tymczasem tak nie jest: przecież na tysiąc przeszło profesorów wyższych uczelni przeciw ghetu wystąpiło tylko 60 (miej-

dzymi nimi kilku żydów jak np. prof. Handelman); przecież we Lwowie na tyłu protestu Politycznego uniwersytetu, weterynary protest podpisał tylko 15. A więc niechaj procent w obronie żydów.

Szkoda że w tych „Dokumentach chwili” nie przytoczyli żydzi głosów pisarzy katolickich jak np. śp. Roztoworskiego, który wypowiedział się za radykalnym rozwiązaniem kwestii żydowskiej. Oto z polskich katolickich głosów przytoczył tylko jeden, po dalsze trzy musieli uciec się zagranicę. — W innych państwach, gdzie żydów tylko na lekarstwo, może nie być kwestii żydowskiej, ale u nas sprawa żydowska jest sprawą najcięższą związaną z naszą siłą moralną, polityczną i gospodarczą. Walka, jaką na wyższych uczelniach toczy młodzież, jest walką o naszą przyszłość. Mogą sobie dostatoćni żyjący starsi panowie ze zgorszeniem na to patrzeć, jednak walka młodzieży o ograniczenie żywota w dziedzinie kulturalnej i gospodarczej ma głębokie uzasadnienie. Nie kompletne czynniki zacząć naprawdę rozwiązywać kwestię żydowską, to nie będzie sukcesem antyżydowskim. Trudno nam widzieć w żydzie równoprawnego obywatela. Nie oni Polsek zdobią, i nie oni się będą o nią kłamać, gdy zajdzie potrzeba.

ZDZISŁAW OBIZIUD.

Romantyzm, przytyki i harmonia uczucia, rozumu i woli?

(dokończenie)

Niektórzy nasi publicyści, politycy i historycy literatury, zarówno z dechu „Młodej Polski” oraz silnych wpływów myśli socjalistycznej na umysły postępowej inteligencji naszej, jak i dążenia do zintegrowania z losem wewnętrznym się do hasłań nieuczynnych polskich pozytywistów: hasłań „pracy organicznej” i pracy u podstaw. Pracy tym utrzymują zwykle, że praca „organizacyjna” pozytywistów zamieniała się w zwykłe groszorstwo, i że heroldami pracy pozytywnej i oświaty ludowej skończyli ryć do małodusznyim lojalizm w wobec zachorów. Tymczasem dokładne i nie uprzedzone żądania politycznymi animozjami hańdanie naszych stosunków społecznych, politycznych, gospodarczych oraz uprzywilejowania-kulturalnych w okresie państwa, oraz wysiłków i osiągnięć polskich pozytywistów do stworzenia fałszywych sądów surowych krytyków naszego pozytywizmu. Te sądy nie sądy nie sądy, ale wynikiem często z nieporozumienia, a nie z woli ludzi, nie mających fachowego wykształcenia, nie umiejących rozumnie planować i nie wdrożonych do codziennej, systematycznej pracy. Ta prawda, że wola przemysłowców, kupców i hrekoziaków zrozumiała ze szlachetnych dążeń i hasła intelektualistów w dążeniu do przytyku tylko to, co dla nich było najprzyjemniejsze: populistą nabicia kalbzy, ale tak myśla i postępnia, zmiana zwanym „żużla” do dyleta, z jakiegokolwiek wartości społecznej pochodzi. Sama zresztą dążność do stworzenia dobrobytu swojej rodzinie i zdobycia jakiegos natężenia wynika z naturalnego u człowieka popędu posiadania i nigdy wypięć się nie da. Marksieci, budujący ustrój społeczno-polityczny na zasadzie zniszczenia wszelkiej prywatnej własności i dążący do wytipienia w człowieku ełgich posiadania, gwałca naturę ludzką i budują ustrój jeszcze więcej wad mający niż ustrój oparte na posiadaniu własności indywidualnej. Nie o porzuceniu wszelkich straci osiągnięć dobrobytu chodzi, tylko o to, aby dobrobyt materialny był tylko środkiem do osiągnięcia celów wyższych” dóbr duchowych i by oczym bratałnej, nie uspołecznionej jednostki znajdował odpowiednie hamulec w dobrze zorganizowanym społeczeństwie. Pozytywiści nasi raczeli hasła pracy gospodarczej i dążenia do dobrobytu, nigdy celów wyższych: dobra całego narodu oraz ideałów kultury europejskiej nie tracąc z oczu. Rozumieli dobrze, ale błądząc naszej struktury społecznej: brak silnego rodzinnego stanu średniego i walczyli o jego utworzenie. Rzucili także hasła „pracy u podstaw”, znaczący: pracy nad ludem, nad ludźmi, bo nie wiedzieli, że należy związać z masami ludowu z Polska i kulturą, pod gwałtem zupełnej zagłady narodu. Nie osiągnęli i swoich celów: silnego polskiego stanu średniego nie stworzyli, nie zwalczyli nędzy ludu wiejskiego i nie wytypili do szczytu analfabetyzmu w Polsce. Znaczenie utratili pracę u podstaw, nie działali przele wszystkich naszych błędów. Stosunki w Polsce na przełomie wieków XIX i XX tak się ułożyły, że utrudniały zrealizację mądrych zamierzeń społeczeństwa i gospodarzy patriotów doby pozytywizmu. Niemal wina ponosi tutaj nasza sangwiniczna i twona głowa, nie idealna kultura literackiej i twórczej warstwa wykształcona, która zbyt rydoła zniechęcała się do szarej codziennej pracy i zbyt rydoła zniechęcała bezkrytycznie powtarzać nowe hasła i nowe fraszki, przyjęte z zagranic

cy. Tym bardziej są dążenia pozytywistów naszych dzisiaj aktualne. Chociaż zaś nie osiągnęli zupełnego spełnienia swych zamierzeń, to jednak zasłużyli się dobrze narodowi, idąc sprawdliwosci społecznej i kulturze, bo położyli kamienie węgielne pod wszystkie nasze dzisiejsze zadania i prace. Oni pracowali owocnie nad oświatą ludu wiejskiego i miejskiego, z ich ducha wyszli: Maciej Szkolna, Towarzystwo Szkoły Ludowej i Towarzystwo Czytelni Ludowych, oni zapoczątkowali u nas oświatę pozaszkolną. Oni zaczęli organizować rękodzielników i drobnych kupców polskich po miastach, jak i rolników po wsiach; organizowali spółdzielczość i kasy taniego kredytu. Oni przytyli się do demokracji naszego społeczeństwa, przy czym kładli nacisk na demokrację epczajową społeczną i kulturalną, która w każdym Polaku uczestniczący pracy widzi brata i każdemu dzielnemu przyznaje prawa startu w wysiegu życiowym, a nie na formy parlamentarnego ustroju państwowego i rządu t. zw. „przedstawicielstwa ludu”. I mieli ciekawą walkę z dżędziwem t. zw. „szlachetnym”, którą do dzisiaj jeszcze w Polsce nie przewyżdzono. Pozytywiści walczyli zarówno o podwyższenie kultury rolnej, jak i o uprzedmiotowienie kraju, a my, dziełaj, dalej ich dzieło, w zmienionych warunkach politycznych, prowadzimy. Oni także winni nas pociągnąć o tym, że należy się z faktami liczyć i wg. systematycznego planu ulepszać życie narodowe. Z ich grona wyszedł niezwykle oryginalny powieściopisarz i myśliciel Prus, który słuszenie nazywał swój naród, że tylko ten naród, który samodzielnie tworzy

i dorzuca swoje zdobycze cywilizacyjne do ogólnego dorobku kulturalnych narodów, godzi się miana narodu o głębszych wartościach. Oni popularyzowali u nas teorię ewolucji, która, w zastosowaniu życia społecznego i narodowego, poważnie temu życiu oddaje usługi. Wiedzieli, że jednostka musi pamiętać zawsze o dobru całego społeczeństwa, przy czym jednak nie zapomnieli o prawach jednostki do naturalnego rozwoju i bytowania godnego człowieka. Chociaż wiedzieli dobrze, że nie analizując i schematyzując rozum jest pierwszą przyczyną czynów ludzkich, to jednak starli się rozumowo opowiedzieć świat i narzucić mu swój plan, nie kłócający się z prawami natury, idąc za naturalną skłonnością człowieka do umysłowości i obserwacji i eksperymentowania, czyli przytyki przytyki. Żadali sumiennie o odpowiedzialności, zarówno w teorii naukowej, jak i w praktyce życia społecznego. Bezsłowny siedział u nich przytyki przytyki, dali oni swoje narodzić ideał niespożyty, czyli: H. nasze życie społeczne i kulturalne i zaczęli poważnie prace, które dzisiaj, uwzględniając oczywiście nowe, znacznie zmienione warunki i potrzeby państwa, kontynuować musimy. Tę samą pracę są twierdzenie, że pozytywści polscy, ugrzeli w trójbłądnie.

Ten są fałszywy wynik z pomyłki, polegającej na tym, że konserwatyści, t. zw. „Stafczyński” krakowskich, rzeczywistych zbył „lojalnych” wobec zachorów i t. zw. „realistów” w Królestwie zalicza się do pozytywistów. Błąd popelnia zarówno Manfred

Kridl, jak i Aureli Drogozowski. Tymczasem postępowcy warszawscy i lwowscy, którzy przyjęli nazwę pozytywistów, nie zrezygnowali wcale z walki o niepodległość; odsuwali tylko termin jej wybuchu na dalszą przyszłość. Nie chcieli bowiem stosować romantycznej zasady „mierzenia sił na zamiary” i uważali, że przed rozpoczęciem walki o państwo należy zapewnić solidne podstawy życia społeczno-gospodarczego narodu.

Dalszej, kiedy organizujemy nasze życie kulturalne w wolnym państwie i uwzględniając nowe, znacznie od doby pozytywistów odbiegające warunki życia, równocześnie, jednak nowąjenną także do tradycji narodowej, nie możemy holdować ani hipotetycznej romantycznej kultury uczucia, fantazji, ani jednostonemu i wyblakłym już eklektycznym ideałom i złudzeniom pozytywistów zniechędź. Istotnego jednak doboru zarówno naszego romantyzmu, jak i rodzinnego pozytywizmu lekceważyć nie możemy, a z ideał i naszych ojców winniśmy przejąć to, co zdrowe i niespożyte. Przerost pierwotnych emocjonalnych bywa źródłem historii i może odwieksze zrobić dziwnym fantazją, nie liczącym się z rzeczywistością. Przerost pierwotków woli niesławności: przerost popędów i żąd pierwtownych czyni człowieka brutalnym wielobiciem siły wyłącznie fizycznej i niewielkim faktów natury materialnej. Jednostoną uprawa wyłączenia czynności rozumowych prowadzi do skrajnego intelektualizmu, który zatracca świeżość uczucia i zdolność intuicyjnego odgadywania potrzeb i konieczności żywoć.

Harmonia wszystkich istotnych czynników zdrowego życia duchowego winna być naszym ideałem; powinniśmy dążyć do ukształtowania prawdziwie pełnego człowieka. Tylko jak najpełniejsze zbalansowanie do równowagi uczucia, rozumu, uczucia i woli może być pożądane w całej polni osiągnięciu. Chociaż idea doskonałości harmonii nie jest dla jednostki, to jednak nie mniej do tego ideału dążyć trzeba i wśród naszego społeczeństwa muszą być silnie reprezentowane zarówno ludzie uczucia, jak i ludzie o wielkiej kulturze woli i krytycznej mózgowości. W swojej pięknej rozprawie o istocie nauki mówi Jan Łukasiewicz, jakiego celowi winien posiadać twórcy pracownik naukowy:

„Kto pragnie być twórczym w dziedzinie nauki, winien prężyć nad sobą podjąć w trzech kierunkach: niech kształdzi zmysły, ucząc się fakty spostrzegać i obserwować, bo fakty są podstawą wiedzy i sprawdzianem teorii; niech kształdzi pamięć, bo na niej bogatego życia zruzi się przede wszystkim nowa i płodna; niech kształdzi rozum, bo z twórczych swych pomysłów musi wysnuć następstwa i zostawić je z faktami. Twórcy naukowy niech będzie pełnym człowiekiem!”

Nie wspomniał tutaj o jednym ważnym czynniku: o kształceniu woli świadomej — przynajmniej nie mówi o niej bezpośrednio; ale z jego słów pośrednio wynika konieczność kształcenia woli, dorabiania się charakteru. Silną wolę bowiem wyrabia w sobie najpełniej przez systematyczną codzienną uprawę, wykonanie systematycznie, celowo i ze zrozumieniem obowiązku pewne konkretno zadania, które absorbują wszystkie składowe zniszczenie naszej duszy, a o takiej uprawie zmysłu obserwacyjnego, uczucia i rozumu mówi nasz filozof. Te same właściwości, których on wymaga od twórcy naukowego, powinien posiadać każdy dzielnego człowieka, każdy członek żywego narodu.

Notatki literackie

SERBO-LUŻYCKI NUMER „KUŹNICY”

„Dużo się dziś w Polsce mówi o konieczności poznania życia i kultury narodów słowiańskich, niestety jednak mało się w tym kierunku robi. Po prostu cześć deklamacji.

Literatura, dotycząca narodów słowiańskich jest straszliwie uboga, jakkolwiek ma wspaniałe tradycje w wielu pomnikach naszej literatury romantycznej” (Wykłady paryskie Mieczysława), wreszcie w twórczości Jerzego Miłkowskiego i innych starszych pisarzy.

W szczególności Polsce na palcach policzyć można ludzi interesujących się życiem wspomnianymi sprawami (Gołobski, Batowski, Lech-Sytkowski, Wisłocki, Pówicki, Jan Wiktor, Szewczyk i inni). Ale zaczyna się na loszcie. Ruch Narodowo-Radykalny, w którym w nowej scenie oddziały idea słowiańska, przystępując energicznie do nawiązania łączności kulturalnej z pobratymczymi narodami słowiańskimi.

Wyrazem tego nastawienia jest właśnie Serbo-łużycki numer „Kuźnicy”, jaki się właśnie ukazał.

*

WIECZÓR POEZJI BIAŁO-CZERWONEJ

Dnia 5 marca br. odbył się w sali T. C. 1 w Katowicach wieczór poezji biało-czerwonej, w którym wzięli udział literaci warszawscy Alfred Łaszkowski i Jerzy Pietrkiewicz.

Wieczór poprzedzał słowem wstępnym kol. Musiał Paweł, wyjaśnia-

jąc, że nowa poezja polska wkrocza zdecydowanie na tory narodowe i że ta jej narodowość nie jest tylko logistyczną, ale i jej oddzielnym zjawem, jej prawdziwą rzeczywistością. Reterat kol. Łaszkowski był niejako rozwinieciem i uzupełnieniem tych prau wstępnych zdań. Referat wygłoszony z pasją spotkał się z zastępnym gorącym przyjęciem. Łaszkowski rzucił obraz nowej literatury na szerokie tło współczesnych przemian. W poezji w obecnym czasie musi być zaprzewiona rewolucja. Musi działać na konsumenta jak szcęk młota. Tu właśnie na tym polu, nie powinno być miejsca na kompromisy. Sztuka powinna mieć swoją jasną ideę, swoje niezamglone, mądre oczy. Pozycja nowa zdołała już tak pełną świadomości, że nie ma w niej miejsca na rzeczy o małym znaczeniu. Ze czasy obcene przelewają w niej treść, nurt gwałtowny, oddech epiki.

Instrukcja do tych wywodów były poezje. Poeci ciżowscy recytowane przez nich samego. Jego mowa, bojowe wiersze wzniosły szczery entuzjazm wśród hełmie zebranej młodzieży i gości.

Nieco inną zabarwienie miały wiersze Gołubiewskiego, który również bardzo się podobał. Na spocisk uważać zasługują „Skrombie w tomacie”, zwięzłowane wstępnym przepięknie przez kol. Szewczyka.

Na zakończenie wieczoru poeta słaski Wilhelm Łaszkowski wygłosił wiersz własny p. t. „Nocna pieśń o Śląsku”, zadedykowany Pietrkiewiczowi.

*

Kuźnica walczy o Wielką Polskę

Jaka jest nasza młodzież

Niedawno umieścił I. K. C. krótką notatkę podającą, że Japończycy, bawiaci pewien czas w Polsce, wydali następującą opinię o nas: „pasta do zębów jest u was zbyt droga, make mało łazienek, młodzież wasza jest przygnębiona, brak w niej entuzjazmu”.

Sąd Japończyków zastanowił mnie i poddałem analizie myślowej jej końcowy ujęcie, przynajmniej poprzednim całkowitą słuszność.

W znacznej mierze młodzież nasza od zarania życia, stykając się z biedą, w niej wzrasta. Słowo „krzyża” stało u jej koleżki i idzie z nią w życie. Redukcje, bezrobocie, niepewność życia, groźba wygnania, to są sprawy, o których słyszy się w domu, których się boi, gdy mają dotknąć jej rodzinę. Ile naszej działalności dła szkoły w lichym odzieniu, bez należytego odżywienia, bez zeszytu, bez podręcznika?

Bieda gasi jasny, beztroski uśmiech naszych dzieci. Dzieciostwo tych fizycznych rezerw biednych dzieci, imnie jest niż dzieci, które braków nie znają. Specyficznym złobim młode dusze...

Szkoła, a zwłaszcza średnia do swych ogromem „zadań”, „metod”, „zagadnień”, „kółek”, „pracy społecznej”, „sportów”, albo młodzież przytłacza, męczy, wyczerpuje nerwowo, zmusza do słęczenia do godzin nocnych nad książką, albo wyrabia typy przemysłowych kombinatorów, stawiających kartę w grze na t. zw. „inteligencje”, wymowę, lub pracę społeczną. To często popłaca, — gdyż przy 45 uczniach w klasie, przy trzech tylko godzinach nauczania danego przedmiotu — nauczyciel nie może mieć wzorowej egzekutywy i kontroli u uczniów.

Modny dziś, a będący „przebojem metodycznym” problem „samodzielnej pracy ucznia” polega na tym, że uczeń otrzymuje od nauczyciela jedno lub parę zadań naukowych, na podstawie których musi wypracować referat. Kompilacja samodzielna.

Często zdarza się, że uczeń sam nie wykonuje trudnej pracy, ale korzysta z pomocy cudzej. W każdym razie obfity referat (każdy przedmiot „sobie rzępkę skrobie”) sprawia to, że młodzież nie hasa jak dawniej na kiju, nie gra po obiedzie swobodnie w piłkę, czy nie próbuje roweru i t. d.

Zmęczona, zieleniejąca się nerwowa i nie mając sił ani zapasu do zabaw i figli — wkrada się chylkiem do kina, by w najłatwiejszy, najmniej samodzielny sposób się zabawić.

A czym to kłino młodzież karmi, jakie wartości moralne stanowią młodzież zerpie — dużo dającą się powiedzieć...

Gdy ta młodzież ma lat 16-cie pytamy ją: „Jakie liceum wybierasz? Czy chcesz być?” Szesnastoletnie stworzenie często nie umie tych spraw rozstrzygnąć, lub rozstrzyga wedle kieszki ojca.

Ma dany młodzieńcze uzdolnienie do matematyki, ale dojeżdżanie do liceum matematyczno-przyrodniczego byłoby drogim, więc niedoszły inżynier, zapisuje się do liceum pedagogicznego, bo ono jest bliżej i przez to nauka łatwiejsza.

Jeśli się zważy, że nowość liceów uszczęśliwiała nas pierwszy rok, to przypa-

tryć się należy młodzieży kończącej gimnazjum dawnego typu. I ta młodzież wybiera studia tańsze, dające jej pewny kałówek chleba, rezygnując często z aspiracji i marzeń. Ide ubrana, że się odżywia, często licho mieszka i tak wygląda ją kłata uniwersyteckie. Czy one nie mogą też rzucić pewnych cieni na młode dusze?

A co tę młodzież może krzepić, co może jej sił dodawać? Czy gazety pewne groźnych pomruków nadciągającej wojny, czy opisy procesów plujących, brudnych, gdzie ludzkie szakale szarpia groźną publiczną, gdzie protekcja, brudy przerażenia, rzucająca ponure cienie na honor i wartość Narodu.

Starsze społeczeństwo systematycznie młodzież psuje i wszelkie prawie winy dziejowej młodzieży obciąża moralną odpowiedzialnością. t. zw. dojrzałych i przejrzałych?

Mam n. p. na uwadze „utlenione Mamy rubinowopalcę” nuczyci. Co pani ma pod kółka? — romanisując, brzydzące cienie, t. zw. „panie wielkich miast”. Co one dać potrafią dziecku, co w nie wpoić, jak wychować?

Biedacy nie mogą zająć się dzieckiem, pewnie sferi modne li, te rozszkodować się, zmieniając wyznaczniki, dziecko uważają za balast.

Część społeczeństwa niezbyt liczna, dła o dziecko i to właśnie dzieje rokowałyby najlepiej nadzieje gdyby nie zła książka, zły film, ży teatr, plągwane tanga — etc. które budzą w tym najlepszym dziecku wczesny erotyzm, niezdrowe zainteresowania, li, to, przez cich dzieł trudno najzyst. szta młodzież uchronić. Bolszewia blisko — żydo-komuna sędzi w Polsce i podgrzyza najlepsze pędy naszej nadziei i przyszłości.

Asceza — jezuickie metody klasztorne go wychowania nie odpowiadają psychice

młodzieży, ale też skrajny liberalizm stale od chwili powstania Niepodległej Polski eksperymenty czynione na młodzieży (mam na myśli reformy szkół, uniwersytetów, a potem reformy... tych reform) muszą się skończyć!

Młodzież to nasz skarb, nasze wspólne ukończenie, nasze wielkie, oby najradościjsze „Jutra”!

Nie może ona, ta nasza młodzież żyć w bieżnie, nędy bez nadziei na przyszłość, jak jest dziś!

Posady poobaszane, często ze trzy synekury skomulowane w reku jednej „pa-

stwotwórczej rybki”, wolne zastrzeżone dla „ideologicznie swoich”, „pewnych”, „jednego programu”.

Handel, przemysł obcy, lub żydowski! — Walka z tym stanem rzeczy oprzeć się musi o wolę Sejmu, Rządu, Prezydenta Państwa i zdrowo narodowo myślącego Narodu. Bez tych czynników najszlachetniejsze porwy nie przyniosą rezultatu!

Uśmiecie żła pełen, żywiołowego rozmachu ped, tworzenie Polski narodowoczechosłowackiej — wyzwoli entuzjazm z duszy młodzieży! Wątpiący nabiora siły, słabi staną się silnymi, błądzący porzucą złe drogi, gdyż przez Polskę — powinno prawdziwie polski — Piastowski duch! Wierze w Polską Młodzień!

Z. Grzymała

W oczach prasy

PROSTO W TWARZ.

W rubryce pod takim tytułem zamieścił nr. 9 „Jutra Pracy” wyjątki z nowej książki Kłosa, „Podróż do Kresu noy”, Celina, Tęgo właśnie Kłosa, który do niedawna był ulubionym naszym faktotownych publicystów typu Wacława Rogowicza, no i entuzjasta Sowiektów. Ale obecnie w nowej książce Celina daje drugoczątkową krytykę żydostwa i masonerii.

Oto wyjątki:

„Masoni są harcerzami mroku”.

„Żydzi kiedy już raz dostaną się do naszych gnałów, kiedy udają się zmięczyć nasze dobre serce, kiedy już się zupełnie pewni, że nas posiadli bez reszty — wówczas dopiero zamieniają się w despotów, w najbezczelniejszych aragontów, jakich kiedykolwiek znała historia...”

„Napoleon mawiał zawsze: neutralność dla mnie to jest rozbrojenie innych. Zasada doskonała. Żydzi mogą przynajmniej powiedzieć: Komunizm dla nas to jest uwięzienie wszystkich innych”.

„W Rosji jak tylko żydłaki dorwali się do władzy, postarali się odrazu o to, by zdziśiatkować Argyzyczoł. Od 1917 r. miliony nieczystych musiały wyjechać... Żydzi nie lubią pałtrzed jak się leje kreu! Byłże lech kreu! Oczyszczenie!... Ale kreu innych! Pod tym względem oni są najbardziej homni, jak tylko nadarzy się okazja. Dla Żyda, pamiętajcie o tym, każdy nie Żyd jest tylko zwierzęciem! Może być zwierzęciem zajmującym, pozytywnym, niebezpiecznym, lub przyjemnym... Jednak nieczym więcej...”

„Cała ludność Francji: 40 milionów. Żydów i mieszaninów: 2 miliony. Całe bogactwo Francji: 1.000 miliardów, a czego 150 miliardów należy do Żydw. Francuzów zmobilizowanych na wojnę było 9.950.000. Żydów zmobilizowanych 45.000. Francuzów zabitych: 1.750.000 (1 na 3). Żydw zabitych: 1.350 (1 na 330). W proporcji to daje 1 Żyda na 130 zabitych Francuzów. Utknę 11.300 zabitych, oto uwasom cyfra odpowiednia, sąsiad o znaczącego zakres praw Żydw na naszym terytorium. Chętnie zgodziłbym się im dać 11.300 praw w każdym państwie. Tak np. w medycynie, gdzie jesteśmy w łaznie około 30.000 lekarzy praktykujących, zgodzimy się na 23 kolegów Żydw. Cudownie! Oto cyfra zupełnie normalna... absolutnie historyczająca! A tymczasem w samej tylko Francji mamy 8000 lekarzy Żydw, więc...”

MYŚLENIE KONJUNKTURALNE.

W ostatnim nr. „Falangi” ukazał się pod powyższym tytułem artykuł J. Sieradzi, z którego podajemy najcharakterystyczniejsze wyjątki:

Nie wolno poprzestać na życiu ulotwionym. Gdy ono staje się zbyt lekkie, niepokój nasz i podejrliwość wzrasta. Ten podstęp jest gorszy od wszelkich represji, likwiduje bowiem warunki sprzyjające tworzeniu charakteru rewolucyjnego.

Nie pozwolimy aby jakakolwiek koniunktura niezależna od nas mogła decydować o stanie gotowości Ruchu Narodowo-Radykalnego.

Kto potrafi przezwyciężyć krytyczne głoszenie o stanie absolutnej równowagi wewnętrznej, kto odaje namet goś wewnętrzną, gdy inni uwalniają się szlache cofać się lub bronić, ten może być pewny, że klucz zwycięstwa przejdzie w jego rękach i o stworzy mu dramy zwycięstwa. Musimy wzbudzić w sobie heroizm i wielką żarliwość moralną. Należy przapnąć przeszkody i wiedzieć, że historia jest próbą człowieka, który nosi „konwikturę” o sobie i gwiazdę na okoliczności stworzone przez innych. Choć by one nawet przebrały obrót niepo myślny będą zmianione, jeśli tylko zechemy je zmienić.

Twoje oszczędności - dają innym pracę

JESI JE SKŁADASZ

K. K. O. (Komunalnych Kasach Oszczędności)

Województwa śląskiego

gdzie

239.000 obywateli złożyło już 147.000.000 zł. oszczędności

POWIATOWE:

Katowice, ul. Pocztowa 5	23.179 tys. zł.
Lublinieć, ul. Powstańców 2	1.722 „ „
Pszczyna, Rynek	5.231 „ „
Rybnik, ul. 3-go Maja	4.775 „ „
Świętochłowice, Starostwo	9.515 „ „
Tarnowskie Góry, ul. Krakowska	2.650 „ „

MIEJSKIE:

Bielsko, Wzgórze 19	17.295 tys. zł.
Chorzów, ul. Wolności 41a	22.410 „ „
Cieszyn, Niemcewicz 1	1.752 „ „
Katowice, Plac Marsz. Piłsudskiego	40.875 „ „
Lublinieć, Rynek	306 „ „
Myśkowice, Plac Marsz. Piłsudskiego	1.598 „ „
Rybnik, Plac Wolności 7	2.516 „ „
Skoczów, Rynek 110	2.444 „ „
Strumięń, Magistrat	173 „ „
Tarnowskie Góry, Magistrat	3.013 „ „
Wodzisław, Magistrat	828 „ „
Żory, Magistrat	1.018 „ „

Tajemnica

Bezpieczeństwo
w K. K. O.

Korzyść

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: KATOWICE, UL. DĄBROWSKIEGO NR. 4. —

TELEFON NR. 353-96 — KONTO P. K. O. NR. 304.581.

Abonament: rocznie 5.— zł, półrocznie 3.— zł, kwartal. 1.50 zł. — Numer pojedynczy 0,30 zł

Ceny ogłoszeń: 1/4 strona 500.— zł, 1/2 strony 250.— zł, 3/4 strony 120.— zł, 1/3 strony 60.— zł, 1/16 strony 15.— zł. — Drobnie ogłoszenia 25 gr. za słowo.

Przyjmujemy się tylko ogłoszenia firm polskich i chrześcijańskich

Wydawca: Komitet Red. „Kuznicy”. Redaktor odp.: Izidor Płaszczek Katowice — Druk: „Drukarnia Narodowa” Chorzów I, ul. Krzywa 14, telefon 406-62.